

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ НАД АНСАМБЛЕВИМИ ФОРТЕПІАННИМИ ТВОРАМИ

Гордійчук Л. В.

*старший викладач кафедри музичного мистецтва
Волинський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна*

У процесі вивчення освітнього компонента «Фортепіанний ансамбль» навчально-педагогічний музичний репертуар підбирається та планується індивідуально до кожного здобувача, з урахуванням рівня технічної підготовки, музичних здібностей та виконавських можливостей, перспектив професійного розвитку, рівня музично-естетичного смаку, творчої активності, диференціації музично-педагогічних завдань. Одним із найважливіших методичних постулатів курсу «Фортепіанний ансамбль» є дидактичний принцип поступовості в навчанні, тобто принцип поступового ускладнення репертуару та пов'язаних з ним музично виконавських завдань [2, с. 4].

Робота над програмним репертуаром передбачає розвиток навичок безперервного виконання музичного твору з нот у відповідному темпі, розвиток навичок внутрішнього слухання за схемою: «бачу – чую – граю» в звучанні обох партій, формування навиків доброго відчуття клавіатури, розподіл уваги для охоплення вертикалі й горизонталі всієї фактури твору, вміння дивитися вперед у нотному тексті. Важливим є формування у здобувачів здатності до зосередженості, розширення «кола звукової уваги», передачі стану «співпереживання», «коментуючого відгуку» для створення спільної з партнером художньої інтерпретації музичного твору.

Під час проведення аналітичного розбору ансамблевого фортепіанного твору визначаються жанрові ознаки форми та музичної мови твору через характеристику мелодії, її ритмічного малюнку, специфіки тембрального звучання кожної партії музичного твору та ставиться завдання оволодіння прийомами відповідного фортепіанного звукового туше, використання педалі, необхідної для створення єдиного звукового комплексу у процесі ансамблевого виконання.

Завданням студентів під час роботи у фортепіанному ансамблі є ознайомлення із змістовністю усіх елементів музичної мови, їх використання в кожній партії окремо, та їх взаємодію через комплекс виражальних засобів, в яких міститься виразність гармонічної опори, її ритмічна пульсація, мелодичні утворення, регістр, тембр, динаміка, артикуляція, цезури. Їх синтез сприяє створенню художньо-виконавського образу музичного твору. Всі ці моменти є інтерпретацією авторського матеріалу, що вимагає від виконавців спільної уваги,

співпереживання, артистичного перевтілення в трактуванні кожної інструментальної партії.

Для оволодіння «ансамблевою технікою» необхідні спеціальні навички та прийоми, що збагачуються та вдосконалюються тільки в процесі чотириручного виконання на одному, або двох роялях. Першим і безумовним завданням гри за двома роялями є максимально можливе «акустичне вирівнювання» інструментів, створення умов, що забезпечують їх найповніше звукове злиття [1, с. 72].

Важливими аспектами у роботі над фортепіанним ансамблевим виконавством визначимо: особливості педалізації при чотириручному виконанні на одному фортепіано; засоби досягнення синхронності при взятті та знятті звуку; рівновага звучання у подвоєннях та акордах, що розділені між партнерами; узгодженість прийомів відповідного звукового туше; передача голосоведення від партнера до партнера; відповідність у поєднанні декількох голосів в обох партіях; дотримання загального ритмічного пульсу (встановлення пульсуючої одиниці виміру темпу); подолання складностей поліритмічних структур; використання особливостей тембральних можливостей у фортепіанному дуєті; використання педалі у виконанні на двох роялях; чути загальне звучання обох партій, як цілісне; чути загальне звучання ансамблю; вироблення навички перевертання сторінок; методи прорахунку довгих пауз в одній з партій; використання диригентського замаху, або ауфтакту для спільного початку гри; синхронне завершення, «зняття» звуку; виразне виконання пауз; використання яскравих динамічних ефектів; вироблення чіткого, стійкого колективного ансамблевого ритму.

Отож, наслідком виконання спільної художньої роботи є відчуття задоволення від об'єднаних зусиль, взаємної підтримки, інтерес до своєрідного процесу ансамблевого фортепіанного виконання.

Література:

1. Ревенко Н. Інструментальне виконавство (Фортепіано) Частина I: навчально-методичний посібник. Миколаїв: «РАЛ-поліграфія», 2018. 316 с.
2. Фортепіанний ансамбль: прогр. навч. дисципліни для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищої освіти, спец. «Музичне мистецтво», ОП «Фортепіано» / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т музичного мистецтва, Каф. фортепіано ; [розроб. Я. О. Сердюк]. Харків: ХДАК, 2023. 17 с.